

УДК 377.36:[640.4+338.486.2]-057.2(560)(043.5)

Малишева М.Х.

доктор філософії за спеціальністю
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

**ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ
ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ
ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ТУРЕЧЧИНІ**

У Стратегії розвитку туризму та курортів в Україні на період до 2026 року, зокрема, дорожньою картою за напрямом «Розвиток людських ресурсів» визначено такі напрями: удосконалення системи професійної підготовки фахівців сфери туризму та курортів, дослідження ринку праці у сфері туризму та курортів з метою визначення потреби у фахівцях відповідного профілю, розроблення відповідних базових компетентностей фахівців та підготовки освітніх програм з професійного навчання у сфері туризму, гармонізацію кваліфікаційних вимог та стандартів вищої освіти і стандартів професійної підготовки, забезпечення наукового супроводження та досліджень у сфері туризму та курортів, запровадження прогресивних інноваційних розробок [3].

Туреччина має добру традицію соціального партнерства в галузі

професійної освіти в умовах ринкової економіки, а також значну кількість проєктів спільно із Європейським Союзом в цьому питанні. Спільна діяльність такого партнерства передбачає: надання консультацій щодо навчального змісту в контексті розроблення національної системи кваліфікацій, професійних стандартів та навчальних програм. Із сильних сторін соціального партнерства в системі професійної освіти Туреччини – професійні школи TESK для ремісничих професій, організовані за принципом німецької дуальної системи, та MEKSA (Фонд підтримки професійного навчання та малої промисловості), який співпрацює з Федеральним інститутом професійної освіти (BIBB, Німеччина). Позитивним прикладом для наслідування є пілотний проєкт щодо підвищення ефективності навчання та працевлаштування (E ğitim ve İstihdamda: Etkinlik Artırma Pilot Projesi). Він є особливо важливим, оскільки однією з трьох його цілей є посилення соціального діалогу та залучення соціальних партнерів (дві інші стосуються боротьби з безробіттям та незареєстрованою працею, підготовки представників, що працюють у Радах провінцій). Очевидно, що подібні структури можна організувати і в Україні, а також запроваджувати подібні ініціативи.

У Туреччині, як і в Україні, існує гостра потреба у підвищенні кваліфікації викладачів професійних шкіл і закладів професійної освіти, надання можливості отримання міжнародного досвіду в рамках стажування у закордонних закладах професійної освіти. Саме тому у професійних школах Туреччини визначено два пріоритетних напрями роботи: підтримка навчання на робочому місці на засадах партнерства та професійний розвиток викладачів. У рамках співробітництва з європейськими партнерами було проведено ряд проєктів, серед яких найбільш успішними є: «Проєкт навчання впродовж усього життя» (LTSP), «Проєкт EQAVET для підвищення кваліфікації викладачів, які проводять практику на робочих місцях» та ін. Стажування педагогічних працівників та організація виробничої практики в турецьких готельно-туристичних професійних школах робиться для того, щоб забезпечити розвиток професійних знань, навичок усіх учасників освітнього процесу, з метою ознайомлення із трудовими відносинами,

вироблення відповідної професійної поведінки та адаптування до умов реального виробництва, середовища обслуговування та ділового життя, що не завжди можливо забезпечити в закладі освіти. Педагогічні працівники зобов'язані стежити за станом власного безперервного професійного розвитку, розвиваючи та підтримуючи свої навички і компетентності, вони можуть організовувати власні навчальні тренінги, застосовуючи рекомендації закладів підвищення кваліфікації, а також програми підвищення кваліфікації в межах безперервного професійного розвитку можуть організовуватися роботодавцями і бути обов'язковими для педагогічних працівників [4, с. 135].

У Туреччині зміст програми стажування готується Радою викладачів таким чином, щоб забезпечити виконання практичних завдань, роботи, проєкту, експерименту чи послуги на основі програми відповідного курсу навчання. Студенти, які навчаються у готельно-туристичних професійних школах, відправляються на практику до готелів, які обирає адміністрація навчального закладу, оскільки підписує контракти про співробітництво у сфері стажування студентів із керівництвом готелів. На жаль, і в Туреччині, і в Україні співробітництво між навчальними закладами сфери туризму і власне індустрією туризму все ще лишається слабким. Часто проблемним є проходження практики на підприємстві готельно-туристичної галузі відповідно до вимог навчальної програми. Очікування від стажування навчальних закладів та туристичних підприємств різняться між собою, що інколи призводить до зниження мотивації у студентів до майбутньої професії.

Виходом із цієї ситуації, як показує турецький досвід, є посилення соціального партнерства між закладами професійної освіти і представниками готельно-туристичної галузі, заохочення такого партнерства державою, укладання чітко прописаних контрактів (угод) між представниками сфери туризму і навчальними закладами, усвідомлення важливості кваліфікованого персоналу для розвитку сфери туризму [2].

На основі означеного досвіду соціального партнерства у підготовці фахівців в готельно-туристичних професійних школах важливо у системі

професійної освіти в Україні за цим напрямом враховувати такі положення:

1) трансформувати зміст професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-туристичної та ресторанної галузі, зокрема й щодо формування ключових компетентностей, відповідно до національних культурних традицій та інноваційних тенденцій розвитку ресторанної індустрії на міжнародній арені, узгоджуючи його водночас із діючими законодавчими документами й нормативно-правовими актами [1, с. 65];

2) передбачити збільшення обсягів практичної складової професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-туристичної галузі для забезпечення повноцінного проходження практики на робочому місці шляхом підписання контрактів із підприємствами готельно-ресторанного і туристичного профілю і контролю за дотриманням сторонами цих контрактів;

3) забезпечити наступність, послідовність та безперервність професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-туристичної галузі (наприклад, у Туреччині випускникам видається диплом із зазначенням галузі навчання та спеціалізації, а також сертифікат, який надає право відкривати власну справу. Також усім бажаючим випускникам, які успішно закінчили навчання за програмами професійної освіти згідно з Турецькою системою кваліфікацій, видається сертифікат/диплом Europass, що містить у додатку інформацію про основні компетенції випускників, які вони здобули під час навчання, а також назву організації, в якій студенти проходили стажування або професійне навчання);

4) посилити розвиток соціального партнерства на національному та міжнародному рівнях шляхом інтеграції зусиль роботодавців, профспілок, громадських організацій, закладів професійної освіти та усіх учасників освітнього процесу для діяльності щодо підвищення якості професійної освіти та розвитку готельно-туристичної галузі. Для цього необхідно брати спільну участь у розробленні освітніх, навчальних програм, курсів, оцінюванні професійних компетентностей здобувачів освіти, сприяти стажуванню і працевлаштуванню.

Література:

1. Кравець С.Г. Трансформація ключових компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанного сервісу в умовах інтернаціоналізації. *Молодь і ринок*: наук.-пед. журн. 2018. № 1 (156). Дрогобич: Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. С. 61–67. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/714255/>
2. Малишева М.Х. Особливості професійної підготовки фахівців готельного господарства і туризму в професійних школах Туреччини : методичні рекомендації. Київ : Компринт. 2020. 62 с.
3. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>
4. Радкевич О.П. Професійний розвиток викладачів і тренерів закладів професійної освіти в країнах Європейського Союзу. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, 2017, №14, С. 133–139.